

Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat
t.a.v. Platform Participatie
Postbus 20901
2500 EX DEN HAAG

**Zienswijze ontwerp-
Luchtvaart 2020-2050**

DEFINITIEF
8 juli 2020

Geachte heer/mevrouw,

Royal Schiphol Group maakt graag gebruik van de mogelijkheid om een zienswijze in te dienen op de ontwerp-Luchtvaartnota 2020-2050.

Onze zienswijze gaat achtereenvolgens in op:

- Onze visie op de gemaakte beleidskeuzes;
- De zaken die wij missen of van belang achten als aandachtspunten (weergegeven per publiek belang).

Schiphol en de Nederlandse luchthavens zijn niet alleen onderwerp van de nota maar ook partner bij het uitvoeren van de ambities. Daarom blijven wij graag nauw betrokken bij het vervolgproces, in het bijzonder bij de acties op het gebied van netwerkqualiteit en verdere verduurzaming van de luchtvaartsector.

Waar in deze tekst over de nota wordt geschreven wordt de ontwerp-Luchtvaartnota bedoeld. Waar RSG staat wordt Royal Schiphol Group bedoeld. Waar Schiphol wordt genoemd bedoelen wij Amsterdam Airport Schiphol. De luchthavens van Eindhoven, Rotterdam-The Hague en Lelystad zijn onderdeel van RSG, zowel Eindhoven als Rotterdam-The Hague dienen ook een eigen zienswijze in met specifieke aandachtspunten.

Royal Schiphol Group

Postbus 7501, 1118 ZG Schiphol, Nederland
020 601 9111
Royal Schiphol Group N.V.
KvK Amsterdam 34029174
NL11 ABNA 0621 8441 79

Onze visie

In onze eigen toekomstvisie zetten wij kwaliteit centraal. Kwaliteit van leven, kwaliteit van netwerk en kwaliteit van dienstverlening. Wij willen de meest duurzame en hoogwaardige luchthavens ter wereld zijn. Het verbinden van Nederland met de rest van de wereld en het tegelijkertijd verkleinen van onze impact op de leefomgeving en het klimaat zijn hiervoor essentieel. Vanuit dit perspectief hebben wij de nota gelezen. Als bijlage bij deze zienswijze treft u onze Visie2050.

De nota moet perspectief bieden aan alle stakeholders. Perspectief op een prettige leefomgeving, waarin een concurrerende luchtvaartsector Nederland verbindt met de rest van de wereld zodat Nederland een aantrekkelijke vestigingsplaats blijft, met blijvend perspectief op duizenden arbeidsplaatsen voor alle opleidingsniveaus. RSG wil dit perspectief faciliteren. Wij verkleinen niet alleen onze eigen CO₂-voetafdruk, maar zorgen ook dat onze klanten en partners dat kunnen doen. We zijn een hub voor innovatie. Samen met de overheid en de OV-sector werken we aan multimodaliteit. We willen een goede buur zijn voor onze omgeving en zorgen dat schaarse capaciteit slim kan worden gebruikt.

De gekozen voorkeursstrategie beoordelen wij grotendeels als positief. Dit scenario bevat een aantal goede elementen die kunnen bijdragen aan een sterk netwerk voor Nederland, met een innovatieve luchtvaartsector in een prettige leefomgeving. Wij lezen dit scenario als volgt: groei van de luchtvaart is mogelijk wanneer dit veilig kan en hinder en uitstoot afnemen. Deze richting biedt naar onze mening zowel een stimulans aan de sector om verder te innoveren en tegelijkertijd de zekerheid voor de omgeving dat groei alleen gepaard kan gaan met een afname van hinder en impact op het klimaat.

Het is belangrijk dat in de komende periode het lange termijnperspectief verder wordt ingevuld. Hoe ziet Schiphol er in 2050 uit als de afname van de geluidshinder het tempo van een gematigde ontwikkeling voorbijstreeft? Dat perspectief is van groot belang voor de keuzes die gemaakt moeten worden, bijvoorbeeld rond de vraag of een eiland in zee verder bestudeerd moet worden, aanpassingen van het banenstelsel op Schiphol wenselijk zijn en welke samenhang dat heeft met de regionale luchthavens.

De COVID-19 pandemie heeft een enorme impact op de luchtvaart. Inkomsten vielen weg en de werkgelegenheid staat onder druk. De ambities voor de lange termijn ten aanzien van veiligheid, verbondenheid, leefbaarheid en klimaat blijven echter onveranderd. De komende jaren zullen nodig zijn voor een periode van gecontroleerd herstel. Voor ons is dit niet zomaar terug naar '*business as usual*'. Juist in deze herstelperiode blijven wij doorwerken aan minder hinder, minder uitstoot en de uitvoering van de afspraken in het Akkoord Duurzame Luchtvaart.

Op korte termijn vragen wij in ieder geval met voorrang te werken aan:

- een uitvoeringsagenda voor de nota, inclusief financiering;
- het opstellen van het aangekondigde beleidskader netwerk-kwaliteit, inclusief strategie voor aanpassing EU-slotverordening;
- het vaststellen van het LVB-1 voor Schiphol, met de opdracht voor gecontroleerd herstel;
- het afronden van de procedure tot vaststellen van het LHB voor Lelystad, het opstarten van de aanvraag voor het LHB voor Rotterdam-The Hague en een besluit ten aanzien van een realistische normstelling voor 2030 voor Eindhoven;
- de voorbereidingen voor een LVB-2, waarin het systeem van ontwikkeling onder voorwaarden nader wordt vastgelegd.

Aandachtspunten

In de nota staan vier publieke belangen centraal. Wij onderschrijven deze keuze. Graag benadrukken wij een aantal voor ons belangrijke punten per publiek belang.

Nederland veilig in de lucht en op de grond

- Veiligheid op één. Op Schiphol blijven we via het Integral Safety Management System (ISMS) werken aan uitvoering van de aanbevelingen van de Onderzoeksraad voor Veiligheid (OVV).
- Het is positief dat wordt gewerkt aan een aparte gebruikruimte voor maatschappelijk verkeer. Dit zorgt voor duidelijkheid voor alle betrokkenen en voor betere handhaving.

Nederland goed verbinden

- RSG is positief over de nadruk op kwaliteit van netwerk. Het is daarom zaak om zo snel mogelijk het beleidskader netwerkkwaliteit op te stellen waarin ook vracht een positie krijgt. Daarnaast dient vol ingezet te worden op een aanpassing van de EU-slotregelgeving zodat beter op netwerkkwaliteit en duurzaamheid gestuurd kan worden. Deze inzet dient geconcretiseerd te worden.
- De opening van Lelystad Airport zorgt voor een goed alternatief voor het vakantieverkeer van Schiphol. Het is positief dat het kabinet uitsprekt de luchthaven op korte termijn te willen openen.
- Nederland heeft een sterk internationaal netwerk van verbindingen. Niet alleen via de lucht, ook via het spoor, de weg en het water. Schiphol kan en wil zich verder ontwikkelen als een multimodale hub. Wij ondersteunen daarom het opstellen van een brede investeringsstrategie voor Schiphol.
- Het is goed dat het ministerie in de nota aangeeft verantwoordelijkheid te dragen voor de landzijdige ontsluiting van de Nederlandse luchthavens.
- Op de korte afstand kan de trein niet alleen een alternatief zijn voor de luchtvaart, maar vooral ook een aanvulling. Dit kan alleen door structurele investeringen in het spoor en technologieën zoals de Hyperloop. Een belangrijke eerste stap is het doortrekken van de Noord-Zuidlijn naar Schiphol en Hoofddorp.
- In de nota wordt aangegeven dat de Rijksoverheid de nauwe samenwerking tussen de Nederlandse luchthavens steunt. Al eerder presenteerde de Nederlandse Vereniging van Luchthavens (NVL) haar visie hierop, waarin wij de Nederlandse luchthavens als één systeem benaderen. De focus op regionaal-economische inbedding vinden wij positief, maar tegelijkertijd moet de Rijksoverheid ook bereid zijn vanuit deze systeembenadering keuzes te maken. Deze keuze wordt in de nota nog niet gemaakt. Dat zouden wij graag anders zien.

Aantrekkelijke en gezonde leefomgeving

- Ontwikkeling kan niet zonder voorwaarden. Zoals iedere andere sector werkt de luchtvaart aan het verminderen van de effecten op de leefomgeving en het milieu. In de nota wordt naast een mogelijke aanpassing van de geluidsnormen een aantal nieuwe normen zoals voor ultrafijnstof en CO₂ voorgesteld. Voor RSG is het essentieel dat deze normen niet alleen realistisch, handhaafbaar en uitvoerbaar zijn, maar ook passen in de internationale context van de luchtvaart.
- Het ministerie zet ook in op een nieuw omgevingsfonds voor Schiphol. Voor Schiphol blijft het uitgangspunt dat dit de beste kans van slagen heeft als dit gezamenlijk wordt opgepakt door Rijksoverheid, regionale overheden en de luchtvaartsector. Alleen met een gezamenlijke aanpak kunnen we tot slimme oplossingen komen voor wonen in de regio en innovatieve projecten als geluidsadaptief bouwen.

- Wij zijn blij dat er een stevige inzet blijft op het programma Luchtruimherziening. Dit programma draagt structureel bij aan veiligheid, duurzaamheid en capaciteit. Wij zijn blij dat in 2021 een voorkeursbeslissing wordt genomen.
- Het is belangrijk dat alle stakeholders rond luchthavens actief worden betrokken bij de regionale vertaling van de kaders die door de Rijksoverheid worden gegeven. Hiervoor ligt een belangrijke taak bij de luchthavens zelf en de luchtverkeersleiding. Zij zijn primair verantwoordelijk voor goede informatievoorziening richting omwonenden en andere stakeholders. Daarnaast wordt ruimte voor participatie geboden bij besluiten die impact hebben op de omgeving.

Nederland duurzaam

- De nota maakt de keuze om de luchthavens zich laten ontwikkelen op de huidige locaties. Deze keuze vereist dat we met elkaar stevige stappen zetten op het gebied van verduurzaming en innovatie. We willen beter maken wat goed is.
- De nota zet een nieuwe koers in naar een duurzame luchtvaartsector. Het is goed dat er een breed gedragen Akkoord Duurzame Luchtvaart is gesloten waarin wordt ingezet op zero emissie van luchtvaart in 2070.
- RSG ziet echter kansen voor een versnelling van deze ambitie. In onze visie gaan wij uit van net zero in 2050. Wij zouden daarom graag zien dat Nederland zich, gesteund door deze doelstelling, op Europees vlak zich stevig blijft inspannen voor een bijmengverplichting voor duurzame vliegtuigbrandstoffen. Op deze manier wordt een bijdrage geleverd aan een absolute afname van CO₂-emissie en tegelijkertijd een gelijk speelveld gecreëerd.
- Op nationaal niveau kan de Rijksoverheid innovatie en verduurzaming in de luchtvaartsector ondersteunen door het oprichten van een investeringsfonds.

De ontwerp-Luchtvaartnota is een goede stap op weg naar een nieuw perspectief voor de luchtvaart. Via deze en de andere zienswijzen hebben de luchthavens van Royal Schiphol Group een aantal aandachtspunten en vragen voor de korte termijn gedeeld. Wij zien uit naar de beantwoording en de verdere uitwerking van de nota en blijven graag betrokken bij het vervolgproces.

Met vriendelijke groet,

Marieke Smit
Manager Group Strategy & Development

Bijlage(n): Storyline Vision 2050 – July 2020